

Mož, ki mi je danes ponudil sedež v svojem avtu, odšel je za pol ure v neki urad Škofje Loke. Bila je krasna v soncu in sencah, *vsa moja*, prijemljiva, tiha izumrla, polna muzike. — Na glavnem trgu ponašal se je edino policaj in vsi frizerji, beli kot golobi. Cerkev, sam sem bil v njej in Bog in vsa lepota, Dvorišče ma-

gistrata, belo in par pelargonij v arkadah. — V sosednji hiši so zidarji na mesto bivših obokov nabijali štukaturo na ravne nove plafonde. Skozi povečana okna »moderna« je bilo videti to barbarstvo. Vleklo me je, da bi obiskal »Ključ Jesenkovich« — pa je avto klical — avanti. Z Bogom. —

Nabral France Stukl

MUZEJSKI IZLETI LETA 1974

V letu 1974 smo priredili štiri izlete..

Prvi izlet 23. aprila nas je popeljal na Dolenjsko in v Posavje. Najprej smo se ustavili v Stični, ki se je razvila ob l. 1136 ustanovljenem cistercijanskem samostanu. Ogledali smo si samostanske stavbe ob velikem dvorišču, križni hodnik, mogočno cerkev in vhodni stolp s štukaturami. Cerkev je bila sprva romanska bazilika, v gotski dobi so ji spremenili apsidno in zgradili zvonik, v 17. stoletju pa so jo barokazirali. V Sentvidu pri Stični smo videli kiparska dela rojaka Petra Jovanoviča iz Dolenje Žetine, cerkev in rojstni hiši slavnega zdravnika Marka Grbca in umetnostnega zgodovinarja Stanka Vurnika. Skozi Trebnje smo zavili v Mirensko dolino, obiskali Mirno, Sentrupert in Mo-

kronog ter prišli v dolnje Posavje. V Sevnici smo kosili in ogledali grad z Lutrovo kapelo in spomenik v NOB padlim borcem, izdelan po načrtu mojstra Plečnika, v Planini Stari grad in v Jurkloštru ostanke kartuzije. Na Liscu, kjer je udoben planinski dom, smo uživali obsežen razgled. Tu je imel Tito l. 1939 pomemben partijski sestanek. Skozi Radeče, po dolini Sopote in skozi Litijo nas je pot vodila nazaj v Loko.

Drugi izlet 28. maja je bil na Gorenjsko in v Posočje. V Planini pod Golico smo videli obsežne poljane narcis, ki pa so že odcvetale. Mimo Martuljka in skozi Kranjsko goro smo se vzpeli na Vršič. V Erjavčevi koči smo naleteli na izletnike

Udeleženci muzejskega izleta v Spitaliču 27. VI. 1974. (Foto Fr. Planina.)

Udeleženci muzejskega izleta v Hrastovjah 5. IX. 1974. (Foto Fr. Planina.)

iz doma upokojevcev v Kranju. V Trenti smo se ustavili pri Kugyjevem spomeniku, pri izviru Soče, pregledali kanjon Mlinarice, alpinetum Juliano in planinski muzej na Logu. V Alhotelu v Bovcu smo kosili. Mimo slapa Boke in skozi Kobarid smo se po novo asfaltirani cesti dvignili na obmejni Livek. Deževno vreme nam je žal pokvarilo razgled na okolne gore. Skozi Volčje in Čiginj, ki je bil med okupacijo vmesna postaja za italijanske transporte internirancev v Gonars, smo dospeli na Most na Soči, nato pa nadaljevali vožnjo po dolini Idrijce. Nameri, da bi uporabili pot iz Dolenje Trebuše čez Oblakov vrh in skozi Kanomljo v Spodnjo Idrijo ter čez Razpotje v Žiri, smo zaradi vesti o neprevozni cesti pod Razpotjem morali žal opustiti in se usmeriti skozi Cerkno v Poljansko dolino in domov.

Tretji izlet 27. junija je bil namenjen Štajerski. Po vožnji čez Trojane smo se prvič ustavili v Šempetru v Savinjski dolini, kjer smo si že pred leti ogledali antični park, to pot pa smo obiskali malo znano jamo Pekel, ki jo je pred tremi leti uredilo za turistični ogled domače turistično društvo. Vhod v jamo je v 5 km oddaljeni dolinici Konjiškega prigorja, kjer ne bi pričakovali kraških pojavov, vendar že imeni vasi Kale in Ponikva iz-

pričujeta kraški značaj ozemlja. V jami, ki je električno razsvetljena in je pot speljana po mostičkih čez potok Ponikvico-Peklenščico, nas je vodil agilni društveni predsednik Kuhar. Jama je kratka in precej vodoravna, ima pa presenetljive zanimivosti — razen kapnikov sigaste ponvice in slap — ter je deležna nepričakovano številnega obiska. Od jame smo nadaljevali pot skozi Celje, Store, Sentjur in Dramlje v samotno dolino Žičnice pod Konjiško goro, kjer je republiški zavod za spomeniško varstvo v zadnjih letih poskrbel za ohranitev slavne Žičke kartuzije. Tam so se v 12. stoletju, komaj 80 let po ustanovitvi matične kartuzije Grande Chartreuse v francoskih Alpah, naselili kartuzijanci. Samostan je trajal nad 600 let do leta 1782, ko ga je Jožef II. razpustil. Deli stavb so še ohranjeni in deloma naseljeni, velik del mogočne arhitekture pa je razvalina in jo zdaj konservirajo. Od »gastuša«, najstarejšega doslej znanega gostišča v Sloveniji, smo se peljali v Špitálíč, kjer nam je tamošnji župnik in zgodovinar dr. Ivan Zelko razložil razvoj in pomen »spodnjega samostana« s hospitalom, po katerem ima kraj zdaj ime. Razkazal nam je tudi arhitekturne zanimivosti. Malo prej smo se peljali mimo gradbišč in pod viadukti bo-

doče avto ceste Hoče—Levec. V Ločah smo videli štorcklje in njihovo gnezdo na strehi. Po dolini Dravinje smo dospeli v Poljčane in zavili na sodobno cesto pod Bočem ter pri Podplatu dosegli cesto Rogaška Slatina—Celje. V okolici Šmarja in Grobelna smo opazili posledice nedavnega potresa. Po kosilu v Celju smo nadaljevali pot skozi Laško, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje in Izlake na Trojane in domov.

Na zadnjem izletu 5. septembra smo obiskali Istro. Pot smo začeli skozi Poljansko dolino, da smo si v Zireh pod vodstvom tov. Alfonza Zajca ogledali čevljarstvo in čipkarsko muzejsko zbirko, ki jo je uredil žirovski pododbor loškega muzejskega društva. Iz Planine smo ubrali bližnjico skozi Studeno, Belsko in Bukovje v Predjamo, kjer je večina šla na ogled Predjamskega in Jamskega gradu, nekateri pa so se podali do jame Konjski hlev in do potoka Lokve. Skozi Landol smo spet dosegli glavno cesto pri Hruševju, kjer so končavali dela na avto cesti Postojna—Razdrto. Naslednja postaja so bile Hrastovlje z znamenitim taborom in freskami Janeza iz Kastva. Miko Kubeda,

Sočerge, Buzeta in Draguča smo dospeli v središče Istre — Pazin, kjer smo ogledali ponor Pazinskega potoka — Fojbo, freske v prezbiteriju župnijske cerkve in mesto samo. Ogled hrastoveljskim sorodnih fresk v cerkvi Marije na Škrilju pri Bermu, ki jih je izdelal Vincenc iz Kastva prav pred 500 leti, so nam žal preprečila dela na cestnem odcepu. Od daleč smo videli spomenik Vladimira Gortana, istrskega upornika proti okupatorju, ki so ga Italijani na pompoznom procesu v Pulju obsodili na smrt. Po lepi vožnji skozi Karojbo, pod Motovonom in po dolini Mirne smo se ustavili v Bujah, nato še na Belvederu, v Simonovem zalivu in v Senožcah, odkoder smo se po avto cesti Postojna—Vrhnika in skozi Ljubljano vrnili v Loko.

Prvega izleta se je udeležilo 32 članov Muzejskega društva, drugega 38, tretjega 40 in zadnjega 33 članov. Prvega je vodil dr. Pavle Blaznik, ostale tri pa France Planina. Udeleženci so ob temeljiti razlagi med vožnjo in pri ogledih spoznali spet dobršen del naših pokrajin in razne kulturnozgodovinske in naravne zanimivosti.

France Planina

OBLETNICE IN JUBILEJI

Obletnice smrti: — 10 let: Lovro Sušnik iz Breznice, jezikoslovec; — 30 let: Radovan Dolenc-Perun iz Železnikov, komandant Vojkove brigade; Peter Kavčič iz Škofje Loke, prvi sekretar občinskega komiteja KP v Škofji Loki; Jože Okorn iz Škofje Loke, strokovni pisatelj čebelar; Slavko Prevec iz Starega dvora, strokovni pisatelj zdravnik, padel v partizanih; Tadeusz Szadewski iz Poljske, partizan, padel pri Bukovici; — 35 let: France Košir iz Škofje Loke, slikar; — 45 let: Adolf Sadar iz Škofje Loke, pospeševatelj vzgoje zanemarjene mladine; Karl Strahl, graščak v Stari Loki, zbiralec starin in umetnin; — 50 let: Franc Kos iz Selc, zgodovinar; Ivan Šubic iz Poljan, naravoslovec in organizator slovenskega obrtnega šolstva; — 55 let: Ivan Macher iz Škofje Loke, prirodopisec; — 60 let: Anton Dermota iz Železnikov, publicist, prevajalec in politik; — 85 let: Janez Šubic iz Poljan, slikar; — 90 let: Mihael Peternel iz Nove Oselice, naravoslovec in geograf; Stefan Šubic iz Hotovlje, rezbar in slikar; Valentin Zajec iz Sovodnja, kipar; — 100 let: Vincenc Zusner iz Škofje Loke, prevajalec in nemški pesnik; — 110 let: Ma-

tej Lotrič iz Železnikov, pesnik; — 115 let: Luka Ceferin iz Leskovice, slikar in podobar; — 135 let: Tomaž Dolinar iz Dornfarjev, pravni pisatelj.

Jubileji rojstva: — 225 let: Franc Jelenc s Češnjice, pravnik in publicist; — 170 let: Lovrenc Košir iz Spodnje Luše, oče pošne znamke; — 160 let: Lovro Pintar od Tomaža nad Praprotnim, politični delavec in pospeševatelj sadjarstva; — 155 let: Marko Peternel iz Davče, podobar; Jernej Pintar od Tomaža nad Praprotnim, politični delavec in sadjar; — 140 let: Ignacij Oblak iz Gorenje vasi, podobar in pozlatar; — 130 let: Matija Rant iz Martinj vrha, šolnik in sadjar; — 120 let: Anton Koblar iz Železnikov, krajevni zgodovinar in politik; Ernest Kramer iz Škofje Loke, kmetijski pisatelj, pospeševatelj kultiviranja Ljubljanskega barja; Ivan Pintar iz Malenskega vrha, časnikar in prevajalec; Ivan Sušnik iz Škofje Loke, gospodarstvenik in publicist; — 110 let: Avgust Guzelj iz Škofje Loke, strokovni pisatelj gozdar; — 100 let: Janko Mlakar iz Železnikov, planinski pisatelj; — 95 let: Cvetko Golar z Gosteč, pesnik;